

ČAJ

Pro chvíle pohody

ČERVENEC 2013

Časopis Autorů Jičínska

NEZAPRIEŠ

v sebe vreskot
ďalšej hodiny
drankáš zrkadlo
o krajšiu tvár

na samotou
spustošenom koberci
ti náhle rozkvitli
čakanky

Pavel URBAN

82

Vážený čtenáři,

na počátku prázdnin se opět vydáme na cesty
a již počtvrté v tomto roce na Slovensko.

Hostem je tentokrát **Pavel Urban**,
se kterým se známe z martinských poetických setkání.
Představuje se ukázkami ze sbírky „**Ab imo pectore**“.

Rozhovor poskytl Slovák žijící v Čechách,
prezident spolku Mädokýš **Mathej Thomka**.

„**Pre mňa by to ani dva štáty neboli,
keby v Čechách bolo euro alebo na Slovensku česká
koruna!**“

tak vnímá česko – slovenské vztahy 20 let po rozpadu federace.

Posvítíl jsem si také na novou knihu Řehečského kohouta 2013

Jiřího Wilsona Němce „Rychlebské povídky“,

které můžu zájemcům vřele doporučit,
jak vyplýne z mé „minirecenze“.

Vlastní literární tvorbou do ČAJe přispěli

Václav Franc povídkou „**Fotbalový zákon**“,

Zlata Zákoutská pohádkou „**Krakonošova omluva**“

a **Josef Jindra** další várkou „**Epigramů 3**“.

Příjemné prázdniny a dovolenou
se zajímavou knížkou přibalenou do batohu
přeje

Václav

HOST ČAJe:

PAVEL URBAN

- narodený 16. 12. 1973 v Čadci

Pavel Urban je v literárnych kruhoch známy najmä vďaka viacerým literárnym súťažiam (laureát Ceny Pavla Straussa, ale aj víťaz Wolkrovej Polianky). Medzi jeho tvorbu patria ešte zbierky Obrázky z raja, Ab imo pectore (Z hĺbky srdca) a iné. So svojou prvotinou Obrázky z raja (Artis Omnis, 2005) debutoval v roku 2005, za ktorú získal 2. miesto v ankete Knižnej revue – Kniha roka v kategórii Debut roka. Pravidelne publikuje v literárnych časopisoch na Slovensku aj v Čechách, Slovenskom rozhlasе a regionálnych médiách. Urban sa vyprofiloval ako

tvorca impresívnej lyriky

Profil:

Absolvent filozofie, estetiky a dejín umenia na FF UKF v Nitre.

Pracoval ako učiteľ na Gymnáziu v Žiline, teoretik a historik umenia v Štátnej galérii v Banskej Bystrici a externe na VŠVU v Bratislave.

V súčasnosti je aspirantom PhD., dejín výtvarného umenia na katedre estetiky FF UKF v Nitre.

Literárne ocenenia:

Výber z víťazných účasti na liter. súťažiach v poézii:

Víťaz Literárneho Zvolena, Wolkrovej Polianky, Literárnej Senice, Gorazdovho literárneho Prešova, cena Moravského literárneho festivalu vo Valašskom Meziříčí.

V próze:

Ocenenie Literárny Zvolen, Jašíkove Kysuce.

Z publikačnej činnosti:

Od r. 1998 pravidelne publikuje v zborníkoch, RAK-u, Literárnom týždeníku, Dotykoch, Slovenských národných novinách, Slove mladých, Psom víne, WELES-e, Romboide a Slovenskom rozhlase.

- antológia žilinských autorov Pes na mesiaci.

- poetická zbierka Obrázky z raja (vyd. Artis omnis), za ktorú získal ocenenie v ankete Kniha roka, kategória Debut roka.

- poetická zbierka Vínny duet (vyd. Artis omnis).

- autor a zostavovateľ almanachu III. Žilinského liter. festivalu Brak sa vracia (vyd. RKS a Artfórum).

- scenár k poetickému videodokumentu Camera litera.

- zostavovateľ almanachu Návrat braku (vyd. RKS a Artfórum).

- poetická zbierka Ab imo pectore (Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov).

UKÁZKY Z TVORBY PAVLA URBANA

Precitnutie prvé

POZNANIE

v mesiaci dozrievania
sladkého hrozna
nestrácať chuť

byť človekom
občas
sa topiť vo vine

nezabudnúť
čo znamená kľáčať

pri každom zakopnutí
o pravdu

PARTE

vratký lokál
je dnes plný
dymu
a tackavých rečí
o bohovských
pravdách života

o ulicu ďalej
kohosi autom
zrazila jedna
s dychom
dvojitej vodky
v päťách

V ZAJATÍ DYCHU

tak dokonale
vieš prehnúť
mačací chrbátik
po druhom dejstve
keď spálňam
dominujú reprízy

v zamknutej kúpeľni
zabúdaš na pointy
blázna s poéziou

len láske
ostávaš verná
čítaš iného

PARTE II.

v sobotu
si bral dcéru
bývanej triednej
a všetko
čo po nej ostalo

predvčerom
ho vyzvala
nečakane na reparát

zajtra je Jána

my ostatní
pôjdeme vypáliť
smútky do pahreby

NONSENS

som posledný lokaj
čo ti ešte
s trochou sentimentu
podrží dvere
pri vstupe
do ďalšej kapitoly

z vd'akou
do ksichtu vytrasieš
pár drobných

výčítiek

CUDZINKA

dobrym básňam
nerozumieš
sú ti ukradnuté
medzi riadkami

ako rosa
zbieraná po nociach
na suchú kyticu
hoci je už asi

dopovedané

aj poézia vie byť
ako dieťa
neodbytná

NEZAPRIEŠ

v sebe vreskot
ďalšej hodiny
drankáš zrkadlo
o krajšiu tvár

na samotou
spustošenom koberci
ti náhle rozkvitli
čakanky

BAROVÁ

už vo dverách
pôsobila vždy
tak skromne

v chudých rukách
len telefón
a vlastný osud

s trochou smädu
po ľahkom bukete
blahorečená

pohľadmi zvedavcov

neskôr bolo zrejmé

pri ktorom stole
zakopla

na dlhší čas

(AB IMO PECTORE (z hĺbky srdca))

**„Pre mňa by to ani dva štáty neboli,
keby v Čechách bolo euro
alebo na Slovensku česká koruna!“**

ROZHOVOR - MATHEJ THOMKA

Mathej Thomka pochází ze slovenského Martina a je prezidentem literárního sdružení Mädokýš, literátem, autorem povídkových knížek *Poviedky na želanie* a *Pod orechom tma*, organizátorem kulturních akcí, častým členem porot literárních soutěží, lektorem tvůrčích dílen pro začínající autory a to jsem určitě ještě nějakou jeho činnost zapomněl, neboť jak jsem jej měl možnost poznat, je to velmi čínorodý člověk. Osud jej zavál do Čech, vlastně do Prahy, a tak bych jej rád vyzpovídal nejen jako spisovatele, ale i jako Slováka žijícího v cizí zemi.

- Jak jsi se vlastně do Čech dostal? Jak dlouho zde žiješ a čím se živíš, předpokládám, že tvoje činnost bude nějak souviset s kulturou nebo literaturou?

MTh: Do Čiech som sa prvýkrát dostal stopom. Postupne ako som bohatol, začal som používať autobus. Ale na vlaky však ešte dosť zazobaný nie som. V Čechách, väčšinou v Prahe, žijem už od roku 2004. Samozrejme som sem (u)šiel oficiálne kvôli ženám a literatúre. Avšak akokoľvek sa snažím, literatúra ma neživí, robím ju z charitatívnych dôvodov. Živí ma outdoor, horolezectvo a skialpinizmus, respektíve ľudia, ktorí sa mu venujú.

- Mluvíš stále slovensky nebo už plynule přecházíš hned jak přejedeš hranice na češtinu? A setkal jsi se u nás s projevy netolerance vůči Slovákům?

MTh: Mne nikdy cudzie jazyky nešli do úst. I keď češtinu považujem za rodný jazyk, prečítal som v nej viac kníh ako v slovenčine, nehovorím ňou. V práci mi dokonca vyslovene zakázali hovoriť po česky, lebo sa snažíme byť nadnárodnou firmou. Medzi nami, snažím sa o nenásilnú slovakizáciu Prahy.

Čo sa týka netolerance, tá sa nájde vždy. Ale predsa len, kto by po čase nemal rád trochu ľúbozvučnej slovenčiny?

- A keď píšeš, myslíš slovensky alebo už i česky?

MTh: V práci, keďže často tvorím české texty, myslím už aj po česky. Čo sa týka mojich poviedok, v mnohých s radosťou používam českú priamu reč, nechávam vystupovať českých hrdinov. Čo sa ešte musím pochváliť, momentálne zo slovenčiny do češtiny prebásňujem texty pre nevidiacich. A to ma veľmi baví, hoci mi behajú slovíčka z jedného jazyka do druhého a to vo viazanej forme občas robí šarapatu.

- Jak vůbec vnímáš ono rozdělení na dvě samostatné republiky, které proběhlo před dvaceti lety?

MTh: Pre mňa by to ani dva štáty neboli, keby v Čechách bolo euro alebo na Slovensku česká koruna. /Výtlačok tohto časopisu prosím neposielat' do Matice slovenskej, lebo ma vyhlásia za nepriateľa Slovenskej republiky. :D/

- Chtěl bys v Čechách zapustit kořeny nebo přece jenom věříš v návrat na Slovensko?

MTh: Ťažko povedať. Praha mi dáva množstvo príležitostí pre väčšinu aktivít, ktorým sa venujem. Ale k Slovensku mám stále silné puto a časť roka musím prežiť práve tam. A čo sa týka môjho koreňového systému, je veľmi plytký a nevylučujem, že sa mi na krátky čas podarí presunúť aj niekam za Veľkú vodu.

- V čem si myslíš, že je největší rozdíl mezi Slováky a Čechy? Co ti na Čechách vadí, pokud něco takového existuje?

MTh: Som presvedčený, že neexistuje kategorizácia Česi a Slováci. Možno v tom, komu fandia v hokeji. Na Čechoch mi nevadí nič, rovnako ako na Slovákoch. Vadia mi len konkrétni hlúpi ľudia. Ale takých našťastie veľa nie je. Mám šťastie na skvelých Čechov a Slovákov a aj zvyšných ľudí tejto planéty.

- Myslíš si, že je rozdiel medzi českou a slovenskou literaturou? Koho bys nám čtenářům doporučil ze současných slovenských autorů?

MTh: Rozdiel medzi slovenskou a českou literatúrou samozrejme je. Napr. štylistiky v próze, rytmických zákonitostí v poézii alebo len rozdielnym poetickým vývojom oboch národov. Ale to je na veľmi dlhú diskusiu. J Zoznam slovenských autorov by bol isto dlhý. V poézii mojich priateľov Petra Staríčka či Paľa Garana s úžasnou viazanou poéziou. V próze napríklad Monika Kompaniková, Dušan Dušek či Pavel Vilikovský. Pre mladých bude isto zaujímavý Juraj Šebesta, ktorý sa mimochodom práve prekladá do češtiny – neprestanete sa smiať. :D

Kto má rád detektívky – isto Dominik Dán, mnohých by isto potešili knihy Michala Hvoreckého alebo Maxim E. Matkina.

V súčasnosti na Slovensku prebieha diskusia prekladať slovenské knihy do češtiny? Akoby ste si na ňu odpovedali, lebo mám pocit, že väčšina slovenských kníh sa do češtiny prekladať musí... Dokázali by ste prečítať slovenskú knihu v slovenčine?

- Nedávno jsi vydal knížku povídek. Můžeš ji čtenářům představit?

To je tak. Vydal som si ju sám a je to osem poviedok z projektu Poviedka na želanie. V ňom si ľudia priali, čo všetko by chceli v poviedke mať a ja som im ich priania splnil. Poznáte ľudí, keď im niečo vyplníte, chcú niečo viac a nezmyselnejšie. Častokrát ich želania boli na hrane možného, ale podarilo sa a ja som sa tešil. Bohužiaľ je už celá kopa kníh rozchytaná, možno urobím dotlač.

Avšak tento rok, ak sa všetko podarí, by mi mala vyjsť na Slovensku “skutočná” kniha – Pod orechom tma, ktorá bude zložená z mojich najúspešnejších poviedok za posledných desať rokov.

- A co Mädokýš? Jak se řídí spolek na Slovensku, když prezident

“sídli” v Praze? Nemá to vliv na akčnost spolku?

Mädokýš svoju úlohu splnil. Mädokýš ako prameň ostáva nevyčerpatel'ný a prýšti aj bez priamej pomoci prezidenta. S Mädokýšom vyrástla jednu generácia autorov, ktorý už čosi dokázali. A teraz sa mnohí venujú vlastným literárnym projektom. Stále sa stretávame, stretnutia sú poredšie, i tvorivých dielni je menej, ale keď sa urobí akcia, hneď vzniká malá legenda. A výborne v Martine šíri dobré meno Mädokýša v rovnomennom antikvariáte Janko Cíger. Toho aj všetci poznajú pod menom Janko Medokýš.

- Pracuješ s mladými autory. Co jim nejvíce vštěpuješ při různých kurzech tvůrčího psaní? A co je pro tebe jako autora na tvorbě důležité? Proč vlastně píšeš?

Práca s mladými autormi je nádherná. Je to obojstranná spolupráca. Je to vlastne vždy hra. Obdivujem ich nápady, pomáhám im prekonať drobné chyby, na ktoré by isto prišli neskôr a sami, odkazujem ich na nové formy... Každá dielňa i autor je iný. Ale hlavne im vštepujem, že sa treba dívať, vnímať a počúvať svet okolo seba, že je plný inšpirácií. Ale stalo sa mi, že som namiesto autora už vychoval aj dobrého čitateľa. Vďakabohu. Pre mňa je písanie hlavne zábava, napríklad projekt Poviedka na želanie. Je to únik do nových svetov, ktoré sa nečakane formujú akoby sami od seba.

- Myslíš si, že jsou pro začínající autory důležité literární soutěže?

Ja som veľký zástanca literárnych súťaží, napriek súčasnému trendu literárnych serverov. Ocenení prichádzajú do priameho kontaktu so svojimi literárnymi súputníkmi (pri kvalitnej porote i so spisovateľskými vzormi), môžu svoju tvorbu porovnať, vytvárajú sa literárne kontakty, i potenciálni čitatelia. Ak sa s vyhodnotením súťaže urobí kvalitný rozborový seminár či tvorivá dielňa, literárna súťaž môže mať pre mladého autora obrovský význam.

- A na závěr se vrátím do místa tvého současného pobytu, tedy do Prahy. Je podle tebe Praha opravdu kulturním městem? Máš tam třeba svoji oblíbenou hospůdku či kavárnu, kde se ti dobře přemýšlí o

literatuře?

Praha je bez diskusí mestom kultúry vo veľkom rozsahu. Akejkol'vek kultúry.

Literárnych centier – kaviarní či krčmíciiek – je mnoho, dá sa všelikde vystupovať, prezentovať či robiť vlastné literárne programy. A ak ťa niekde majú plné zuby, ľahko sa presunieš inam.

A čo sa týka písania poviedok, ja osobne preferujem dlhé električky z jedného konca mesta na druhý. Skúste si to. Viete koľko reálnych osôb sa vám dostane do tvorby? A možno niektorí začnete teraz Václava podozrievať, že si ma vlastne vymyslel.

Za rozhovor poďakoval Václav

VÁCLAV FRANC: FOTBALOVÝ ZÁKON

Den po prohře kocourkovských fotbalistů v předkole kvalifikace na mistrovství župy se sousedním mužstvem Krakonoh na domácím plácku ostudným výsledkem 0 : 3, povolal starosta Kohoutek všechny členy zastupitelstva z dovolené, aby se poradil, jak dál s fotbalem.

"Ze všeho nejdůležitější bude vypracovat fotbalový zákon," navrhoval první radní.

"Ano, ano," nadšeně souhlasili ostatní a dožadovali se otevření rozpravy.

"Pravidla fotbalu neodpovídají dnešnímu rychlejšímu životnímu tempu. Hráči se po hřišti jen plouží, proto navrhuji zkrátit dobu poločasu na 30 minut," ohromil přítomné přisedící Mourek.

"Ze všeho nejdříve musíme vyřešit kompetence," dožadoval se slova radní Očko. "Obránci se pletou v rajóně záložníků a záložníci se srážejí s útočníky."

"Ze všeho nejdříve přestaňme s ostudnou diskriminací," požadoval radní Boubela. "Jak je možné, že trenér nepustí brankáře od vlastní branky? Proč mu nedopřeje to potěšení, prohánět se jako ostatní hráči po celém trávníku? A co postranní čáry, copak to není omezování osobní svobody?"

"Ze všeho nejdříve zrušme privilegia některých hráčů," přisadil si ponocný Klásek. "Jak je možné, že brankář klidně hraje rukou a nic se mu nestane? Jak k tomu přijdou ostatní?! Požadují všem stejná práva a povinnosti!"

Starosta vztáhl výtku na sebe: "Ne každý jednotlivec má mimořádné schopnosti jako někteří z nás. Proto navrhuji, aby byly u mužstva vypsány

nové volby, v kterých všichni občané Kocourkova rozhodnou o kapitánovi družstva, dvou zástupcích, třech poradcích a čtyřech asistentech."

"K návrhu pana starosty bych milerád doplnil, že funkce kapitána bude stanovena na jedno volební období," přizvukoval první radní.

"Ze všeho nejdřív," vykřikoval radní Vonásek, bydlící stranou vesnice, "navrhují, aby hráči na dresech nosili symbol všech částí vesnice, nejlépe zvýrazněný například háčkem nad posledním písmenkem názvu obce. Jinak nevylučuji, že syn přestoupí do Krakonoh, kde má příslibeno, že v programu za jeho jménem bude uvedeno v závorce tučně vytištěným písmem místo rodiště. V takovém případě zahájím hladovku!"

"Já si myslím," mírnil vášně starosta, "že nejprve musíme sjednotit celý fotbal, vytvořit podmínky, aby se sousední vesnice nebály investovat do našich hráčů, abychom mohli nakupovat posily odjinud a tak."

"Správně, správně," mhouřil oči první radní, "kapitálu nám do Kocourkova třeba jako praseti drbání. Hřiště chátrá, travu vypásly kozy a tribuna se naklání jako slunce před západem."

"Navrhují," vykřikla jediná žena na radnici, "aby byl fotbal postaven mimo zákon, neboť tento zákeřný tzv. sport odporuje listině lidských práv. Hráče a fandý navádí k nepřístojnostem, odvádí otce od rodin. Dále navrhují, aby se všichni hráči, funkcionáři a diváci podrobili kontrole, jestli nepřečkovávají materiály, které napomáhají šíření fotbalu v našich zemích."

"Dále navrhují ..."

"Připomínám, že..."

"Bude třeba..."

Večer starosta Kohoutek uzavřel rozpravu, která obsahovala 273 pozměňovacích návrhů, 314 faktických poznámek a 184 připomínek k pozměňovacím návrhům. Obecní zastupitelstvo se usneslo, že ze všeho nejdříve uspořádá referendum o zákoně o fotbale. Okamžitě otevřelo rozpravu k znění otázky pro referendum.

Starosta Kohoutek navrhl následující formulaci: "Souhlasíte s tím, aby fotbalisté respektovali vedoucí úlohu rozhodčího ve všech bodech pravidel bez výjimky, mimochodem navržených a schválených obecním zastupitelstvem obce Kocourkova, jakož i fakt, že míč kopací nebude na hřišti přítomen a bude hráči pouze iluzorně simulován?"

Diskuse byla bohatá, pozměňovací návrhy se jen sypaly a možná ještě sypou Kdo ví, jestli kvůli fotbalovému zákonu nepropásnou i příští kvalifikaci. A světu to nevadí, protože ten, kdo jen hodně mluví, za pořádný fotbal stejně vzít neumí.

JIŘÍ NĚMEC: RYCHLEBSKÉ POVÍDKY

Vydala KOMFI spol. s.r.o. Lanškroun v roce 2012

„Pachatel se vrací na místo činu,“ dalo by se napsat o souboru 25 povídek Jiřího Wilsona Němce, autora mně velmi blízkého, neboť několikrát uspěl v soutěži Řehečská slepice a nakonec i povídky, za které získal nejvyšší ocenění („Cesta“ a „Opravářka, tato povídka je sice trochu přepracovaná na místní podmínky) najdete v knížce.

Němec dosud napsal dvě knížky, jednalo se spíše o vzpomínkové výpravy do dětství a mládí, i v tomto povídkovém souboru se opět vrací do jeho skoro rodných „Nových Vilémovic“ a okolí, kde se odehrává většina příběhů.

Třeba už úvodní povídka „Buk“ vrací autora do dětství a stejně tak se do Nových Vilémovic vrací v povídce „Kapři“, tentokrát již v dospělosti. Ale povídka „Buk“ a pochopitelně řada dalších odhaluje další fenomén knížky a tím je tajemno či záhadno. Nakonec či je ona studená ruka v povídce „Buk“, která pomůže obejmou trojici chlapců starý buk?

Němec dokáže napsat i povídku, kde nechá čtenáře vybrat si svůj vlastní konec (viz „Zápletka“), napíše i příběh dnešní ženy s překvapivou pointou (viz „Muž“).

Někomu se může zdát, že těch mrtvol je v povídkách dost, ale nikdy to nejsou mrtvolky samoúčelné jako například ve výborné povídce „Mariáš“ či „Kamení“, kde autor překvapí opět pointou příběhu, který má své kořeny ještě v období před 2.světovou válkou. Povídka „Tulačka“ nás zavádí do prostředí trempů a opět najdeme nějakou tu mrtvolu nebo co třeba tajemný „Klavír“ či záhadný obraz v povídce „Klíče“, tentokrát nás zavede do času listopadu 1989.

Mně osobně se líbí většina povídek, pěkná je třeba školní příhoda „Adam“, možná by s ní autor uspěl i v příští Řehečské slepici, kde se budeme věnovat právě humorným povídkám ze školních lavic.

Autor si zavzpomínal na svoje vojenské časy v povídce „Ohňostroj“, kde se odehraje i docela nevinná platonická láska. Pozorovací talent potvrzuje Němec v povídce „Slzy“.

Hravá je i povídka „Srna“, či tajemné „Posedy“ a „Dědeček“, a zase ti mrtví, ale líbí se mi i „Mejdan“, kde opět autor zabodoval pointou nebo tajemná „Dýmka“, která rozproudí krev v žilách řady mužů, kteří tak trochu hlavnímu hrdinovi Leoši Pechovi závidí jeho milostné zážitky, ale nakonec, přečtete si sami ... či povídka se sci-fi nádechem „Hra“, kde se dozvíme co zavinil Gorbačovův flek ve třetí dimenzi.

Nelze vyjmenovat všechny povídky, ale čtenář si určitě najde tu svoji. Kniha je doplněna vtipnými ilustracemi Břetislava Kovaříka.

Němcovým povídkám nechybí vypravěčská laskavost, smysl pro humor, tajemné zápletky, láska k přírodě či rodnému kraji a především překvapivá pointa. Myslím si, že by si i řada povídek zasloužila filmové zpracování, něco v duchu takových krátkých „bakalářských“ příhod.

Přeji autorovi ještě mnoho stejně zdařilých knih. Jen škoda, že se o „Rychlebských povídkách“ neví na pultech knihkupectví, neboť oproti některým knihám, kterým sdělovací prostředky věnují pozornost, jsou Němcovy povídky pohlazením po duši a podstatně zajímavějším čtivem nejen na dovolenou.

I když já jsem si je vezl na dovolenou na řecký ostrov Rhodos a musím říct, že jsem udělal dobře. Sice u moře, ale duchem jsem se spolu s Jiřím Němcem toulal „Rychlebskými hvozdy!“

Václav

JOSEF JINDRA: EPIGRAMY 3

Jamaiští vodiči

Pro finále hladké stovky
lepší časy zaručí,
když se budou osazovat
jamaiskými vodiči.

Proč jsou lepší tihle běžci,
už se o tom povídá,
pružněji prý došlapují,
mají delší chodidla.

Perun s námi

V hlavě mi otázka buší,
je to pro mě záhada,
komu dali tihle hoši
ty církevní restituce,
když to tu jde přesto s kopce
a pánbůh nepomáhá.

Nechci dávat žádnou vinu,
vždyť je to dar od nás všech.
Něco jako za pohanů,
tedy za starých Slovanů,
když dávali obětinu.
Nebyl ovšem Perun Čech?

Velký třesk

Kde ses tu vlastně vzal
a proč – ty Velký třesku,
ty bode všeho znovupočetí,
že biliony hvězd jsi rozmetal,
kam světlo už nedoletí?

Snad že bůh již v raném věku
si z boží nudy stloukl biliár,
a z paralelních vesmírů si koule
nadělal.

Ted' v supervesmíru je šťouchá
a jásá, když se mu dva srazí.
To přec stojí za potlesk!
Rámus, co to doprovází,
tak to je ten Velký třesk.

Z těch představ mám nával tísně.
A co člověk? Kdepak se tu vzal?
Nu – když pánbůh dozor nevzal,
vlezly mu tam někdy plísně.

Řím a dnes

To ještě neznal starý Řím!
Soutěže v dívčí kráse.
Však bohaté ženy do peřin
zvaly si gladiátory zase.

Že sílu měli jako býk
a tvrdé mužské tváře.
Naopak dnes by měl úspěch být
ulovit miliardáře.

Výcvik

Ženu, koně, auto,
pozdě je krotit bičem.
Každý z nich musí dříve být
speciálně cvičen.

Tunely

Tunely, do kterých koleje
nevedou,
vstup do nich chrání šedivá zeď.
Nevidíš na konci světýlko s
oblohou,
neptej se na nic a u TV sed' !

Kvantování

Snídával jsem molekuly,
ke svačině atomy,
k obědu pak neutrony,
jako moučník elektrony,
ke svačině pozitrony,
na večeři rozdělil jsem
protony až na kvarky,
dal bych celou tuhle vědu
mé mamince za škvarky.

ZLATA ZÁKOUTSKÁ : KRAKONOŠOVA OMLUVA

Černá hora se mračila svými lesy, záseky a stráněmi i zataženou oblohou na človička s batohem, který vytrvale stoupal po jejím úbočí vzhůru, výš a výš. Pro svůj výlet si vybral moc špatný den. Vlhko, mlha se válela v údolí a postupovala s ním.

Slatiny pod vrcholem Černého kopce jsou místy rozsáhlé a záludné. Dobře se v nich dařilo různým bahenním rostlinám. Vyrůstaly po stranách dřevěných hatí. Dřevo úzkého chodníčku bylo zpuchřelé. Při každém kroku se při došlapu pod nohou zhoupł, ponořil se a při dalším kroku vynořil. Už tudy dlouho nikdo nešel. Po několika krocích zetlelá hať povolila a pocestný se začal propadat. Těžké nohy jakoby někdo vši silou stahoval dolů. Nebylo se čeho chytit, ostřice řezaly do dlaní, kořenky povolovaly a trsy se volně houpaly po hladině.

Výletník téměř nedýchal strachem. Vzpomínal na všechny poučky, jak postupovat, ale nic se nehodilo pro jeho situaci. Nikde ani proutek, natož větev, nebo záchytný bod, ani na hladině, ani pod ní. Propadal se. Hlavou mu probíhal vteřinový film, zlomky vzpomínek života. Příroda, jeho láska, se s ním loučila bezejmennými barevnými diapozitivy.

Potůček, oblaka, zasněžené svahy hor, břízy v jarní zeleni ... srdcem děkoval za vše, co mu bylo dopřáno vidět a prožít. Uvědomil si bezvýchodnost své situace a rezignoval. Zdvihl a zaklonil hlavu k nebi, smířen s osudem. Naposled se nadechl voňavého vzduchu ...

Pomalu otevřel oči a nestačil se divit. Všude bleděmodré prozářené slunce. Honem je zavřel, aby neslepl. Poslouchal, jestli neslyší nebeskou hudbu, ale okolo uší mu jen pohvizdoval vítr, moucha a šustily suché traviny. Ležel na tvrdé lavici v jakési kolové stavbě s dřevěnými stěnami. Když se postavil, sahaly mu jen do pasu. Čtyři kůly v rozích držely střeche. Uprostřed hrubý stůl a okolo stěn lavice. Rozhlédl se, kolem dokola probleskovala bažinou voda a nad ní chuchvalec mlhy. Protřel si oči, je to mámení, nebo ho jedové výpary očarovaly? Ne, mlžné obláčky se prohýbaly a vlnily. Zamrkal a rozeznával obrysy štíhlých, dívčích těl v bílých a šedavých řízách.

Sahaly až na zem a prostíraly se doširoka kolem každé postavy. Jeden lem sukně překrýval druhý a při tanci se ve spirále obtáčely. Dívky se vláčně pohybovaly v rytmu nebeské hudby a světlé vlasy se ve slunci leskly a poletovaly kolem něžných hlav.

„Ó, jak je v nebi milo,“ pomyslel si poutník spokojeně. Víly protančily povrchem bažiny ke vzdálenému lesíku a tam se rozplynuly.

Představení skončilo. Znovu si lehl na lavici a odpočíval. Klidu dlouho neužil. Kolová stavba nad bažinou se zachvěla, schody zaduněly. Štěrbinou oka zahlédl mohutnou postavu. Zelený hubertus, knír a vousy až do pasu. Tam končila i dlouhá fajfka. Leknutím se prudce posadil, protože poznal Krakonoše. Pozdravili se. Znali se od vidění. Turista, s uctivostí hosta, čekal o čem bude pán hor hovořit. Ten si přehodil fajfku, odkašlal a hlubokým hlasem, silným jako on sám, promluvil k pocestnému: „Človíčku, eště se mi nigdá nepřitřefilo, že sem tlápnul velle a někomu se musel vomlouvat, ale tobě musím za svoje služemníky. Voni si tě pomejlilis tím vožbrundou Kerhoncem, co na zajíce a serny richtuje drátěný voka, kalí potůčky, zbůhdarma kácí vzroslý stromy a taky voheň zakládá, že musím furt llídat ty jeho vokouřený špačky, aby les neleh popelem. Utopit ho nechtěli, to né, ale řánně celýho vobalit bahnem, vyděsit i hubu mu krápek ucpat, aby si to upalici srounal, nekalota jenna, neřánná, vopilá,“ odplivl si Vládce hor a ulevilo se mu.

„Jezinky, Bludičky i víly, vonnik i fajrmón, ušecky mí služemníci byli oučinní, aby ho potrestali, ale událi řáannej kopanec, šak si na ně dokručnu. Ty, takovej dobrák vod kosti, co by ani mouše neublížil a teď takovále šlamastyka! Vodpusť starýmu Krakonošoj, že nepřikručnul dřiu a tady si vem na památku!“

Pocestný poděkoval a s úsměvem přijal od Krakonoše snítku ostřice. Bude mu připomínat zlé chvíle strachu, kdy jeho život visel na vlásku. Zastrčil si ji za šňůru zeleného, starého kloboučku.

Oba vstali a chlapácky si potřásli rukama.

Krakonoš zmizel v mlze nad blaty.

Turista se vydal vesele cestičkou dolů. Netrvalo dlouho a zmohla ho únava z cesty i celodenních zážitků. Usadil se pod letitý smrk a zády se opřel o kmen. Klobouk si posunul do čela a brzy ho obestřela sladká dřímota.

Chvíle klidu mu vrátila sílu k dalšímu cestování. Protáhl se, naučeným pohybem posunul klobouk na správné místo. Překvapeně se podíval před sebe a když se pořádně rozhlédl, divil se ještě víc. Smrk ani les – nikde nic a on je nedaleko horní stanice lanovky. Výzva – aby vyměnil nohy za technickou vymoženost, zvláště, když se den schyluje k večeru.

Kabinka se jemně pohupovala a on si vychutnával krásné pohledy na vrcholky ještě zasluněných stromů, domky v údolí a mravenčí lidičky.

V duchu si liboval jak hezky skončil jeho výlet i když ráno počasí neslibovalo nic kalého, jaké krásné sny se mu zdály o vílách, Krakonošovi ... štěstí, že to dobrodružství byl jen sen.

Slunce klesalo k obzoru, jízda končila. Ještě asi hodina chůze a bude doma. Vykročil. Očima bezděčně zavadil o své boty. Byly plné uschlého bahna i s travinami. Jak je to možné?

Rozpačitě si sundal klobouk a prsty prohrábl vlasy.

Za zelenou šňůrkou trčela ostřice. Div mu nevypadly oči.

Snítka nebyla zelená, ale třpytila se v zapadajícím slunci – byla zlatá. Krakonošova omluva a poděkování.

Kdo človíčkovi vysvětlí, kde je rozdíl mezi snem a skutečností?

ČAJ pro chvíle pohody

č.82 ,červenec 2013, ročník XII

Vydáno 5. července 2013 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka
Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský
Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!